

Nr. 11 | November 2009 |

31ste jaargang

verschijnt niet in augustus

P 408.654

“Voor alle heiligen...”

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Dood waar is je prikkel ?	blz. 3
De ecologische Calvijn... ?	blz. 3

In het vizier : "Voor alle heiligen..."

"De heiligen, ons voorgedaan..."	blz. 4
Protestantse heiligen ?	blz. 6
Gezang 299	blz. 7

Uit de synodale raad

Cursus bemiddeling	blz. 8
Gebouw Brogniezstraat	blz. 8
KEK	blz. 8

Coördinatie Ambten

Leergroep voor predikanten van de VPKB	blz. 9
Langere gevangenisstraffen zijn contraproductief	blz. 10

Faculteit

"Rond Calvijn" - tentoonstelling	blz. 11
Foto's opening academisch jaar	blz. 11
Interdisciplinaire studiedagen	blz. 11
Cursus ambtsdragers	blz. 11

District Antwerpen-Brabant-Limburg

Jumelage Itabire/ABL	blz. 12
----------------------	---------

Nieuws van hier en daar

De zondagmorgen-apartheid	blz. 14
Wereldgebedsdag 2010	blz. 16
In de voetsporen van Paulus	blz. 17
Missionair kerk-zijn	blz. 17
De Bijbel digitaal	blz. 18
Lezing over Calvijn	blz. 18

Advertentie

Vacature predikant te Horebeke	blz. 19
--------------------------------	---------

Protestantse Omroep	blz. 20
---------------------	---------

Uit de redactie

Door de dynamische drukte van het Calvijnjaar 2009 zou het een protestant bijna ontgaan dat er tevens het Damiaanjaar (van mei 2009 t/m mei 2010) is. Dat kan echter zeker niet het geval zijn ten aanzien van de wereldwijd gevolgde heiligverklaring door het Vaticaan, op 11 oktober jl.,

van deze bijzondere Belgische pater Damiaan. Naar aanleiding van deze heiligverklaring vindt u in deze Kerkmozaïek twee bijdragen waarin, vanuit protestantse invalshoek, nader wordt ingegaan op het begrip heiligheid.

Edwin Delen bespreekt het boek *Gereformeerde heiligen* van J. Exalto. Het feit dat daarin wordt gesteld dat de protestantse theologie de heiligheid niet heeft afgeschaft, maar geherdefinieerd, prikkelt tot verdere lezing. Voorop staat daarbij dat de protestant de notie van 'de heilige mens' wel erkent, maar niet de voorspraakfunctie van de heiligen. In de protestantse theologie kunnen heiligen wel geëerd worden, maar niet aanbeden.

Datzelfde leert ons ook het artikel van Ludo Van Malcot die schrijft, dat heiligen door reformatorische christenen wel geëerd worden als getuigen van Gods macht en genade, maar géén 'geadresseerden van het gebed' kunnen zijn.

In zijn bespreking van de inaugurele rede (7 oktober) van Eddy Van der Borght (als professor aan de VU te Amsterdam) zet Dick Wursten ons weer met de benen op de (profane) grond met het begrip "zondagmorgen-apartheid": ieder gaat op zondagmorgen naar z'n eigen kerk en viert z'n eigen liturgie op z'n eigen wijze. Naar aanleiding van die diversiteit wordt in de genoemde oratie gesteld (aldus DW) dat religies (niet in 't minst het christendom) pretenderen bij te dragen aan integratie en verzoening in plurale samenlevingen, maar dat het intussen de vraag is of die claim niet ongeloofwaardig begint te worden.

Kortom: prikkelend en gepeperd leesvoer (en nog veel meer).

namens de redactie, ds. Ernst VEEN.

Dood waar is je prikkel ?

Want als de Geest van hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in u woont, zal hij die Christus heeft opgewekt ook u die sterfelijk bent, levend maken door zijn Geest, die in u leeft.
(Rom 8:11)

De dood is sinds de eerste eeuwen van het christendom tot vandaag een angel in het gelovige vlees gebleven. Vooral in den beginne, toen de jonge gemeente meende dat het einde der tijden snel zou komen, was het sterven van broeders en zusters een verontrustende zaak. Verschillende gemeenten vroegen Paulus dan ook om helderheid. Hoe zit dat nu? Is de dood overwonnen of wat?

Door te wijzen op de werkzaamheid van Gods Geest in de gelovige, kon Paulus en troost bieden bij overlijden en het spoedige einde van de wereld verkondigen. Deze werkzaamheid van de Geest is geen tijdsgebonden of momentaan gebeuren. Sinds de komst van Jezus en vooral sinds Pinksteren, zijn allen die zich tot Hem bekeren de woonplaats van de Geest. Deze 'heiligen', Tempels van Gods inwoning, moeten zich geen zorgen meer maken over wat komen gaat en wanneer. De tijd van de Geest is nu. Sterven is je lichamelijke verpakking achterlaten en overgaan in de heerlijkheid van God, waarin je nu reeds wandelt.

In de eerste eeuw waren alle gelovigen 'heilig'. Als het Nieuwe Testament ons niet bedriegt zijn we dit vandaag ook nog. Er is sprake van een algemene heiligverklaring van alle gelovigen. In oecumenische tijden staat het niet om kritiek te hebben op de roomse santaboetiek, maar als ik bovenstaand vers lees, kan ik niet anders dan erop wijzen dat het om de Geest gaat die in 'u' leeft, en niet alleen in Jozef de Veuster, of Janneke en Mieke, maar vooral in u, jij en ik.

Heiligen inspireren! Maar soms is het de vraag tot wat? Tot goede werken? Waarom verklaart men dan geen levende mensen heilig?

Heiligen inspireren om de dood te aanvaarden. Het is het geloof dat geneest, wonderen doet en de prikkel uit de dood haalt. De heiligen, jij en ik, kunnen inspireren om dit geloof op een eigen manier vorm te geven.

Ds. Johan TEMMERMAN, predikant Gent-Centrum.

De ecologische Calvin... ?

Was de joodse filosoof Baruch de Spinoza volgens zijn critici «door God besmet», Johannes Calvin was ongetwijfeld «van de schepping besmet». Voortdurend onderstreept hij de pracht van Gods schepping. Ze is een vehikel voor de openbaring van zijn glorie en Goddelijke volmaaktheid. Zelfs de menselijke zonde kan niet verhinderen dat de Schepping blijft schitteren als theater van de glorie Gods. Welke lessen vallen hieruit te trekken? Volgens dr. Isabelle Graesslé, directeur van het Internationaal Museum van de Reformatie in Genève, alvast géén. Ze heeft niet zo veel op met mensen die Calvijns betekenis voor de ecologie uitvergrooten. Zijn waarde ligt volgens haar vooral in het vernieuwde gebruik van de Bijbel. Maar wat als uitgerekend uit dat bijbelgebruik antwoorden opevloten over de omgang met de ecologische crisis op onze planeet? Een spannende vraag, temeer daar men aan de vernietigende kant van de globalisering merkt, dat uit deze vernieuwde ecologische lectuur van de Bijbel een dynamiek loskomt die heel wat vragen oproept. Calvin beseftte dat niets zo rijk is als de onuitputtelijke weelde van de natuur. Ze toont ons alleen oppervlakken maar ze is miljoenen meters diep. Net als het leven zelf. Ik kan het niet beter zeggen dan dat lied :

*Ziet Gij de maan, die schone
Wil zich maar half vertonen
Toch is zij er geheel
Zo zijn er grote zaken,
waar wij geen ernst mee maken
ons oog ziet enkel maar een deel.*

dr. Guy LIAGRE.

“De heiligen, ons voorgedaan...”

Naar aanleiding van de heiligverklaring van pater Damiaan, op 11 oktober 2009, hierbij een schets van enkele bijbelse lijnen aangaande heiligheid met kritische kanttekeningen.

Heiligheid en heiliging in de H.Schrift

Het Oude Testament

De Hebreeuwse stam *q-d-sj* betekent: “scheiding”, “afzonderen van het profane”. God is de “gans andere”, Hij behoort tot een “andere” categorie dan al het geschapene. Alléén personen, voorwerpen of tijden waarop God zijn hand heeft gelegd, kunnen in Israël als “heilig” gelden. Uit zichzelf is niets of niemand heilig.

Gods heiligheid echter roept de heiligheid op van het volk dat zijn eigendom is. De naijverige liefde van Israëls Verbondsgod sluit uit dat Israël zich met andere goden, heidense gebruiken en levensbeschouwingen zou inlaten. Het hele leven, ook het sociale, het politieke, het persoonlijke behoort God toe. De oorspronkelijke betekenis van heiligheid (als religieuze apartheid) verkrijgt daarom steeds meer

ook een zedelijk karakter. Verwantschap met het ethische begrip *t-h-r* (reinheid) is hiervan het gevolg.

Het Nieuwe Testament

De heilige God is hier: “*de heilige Vader*” van Jezus (Joh.17:11).

Jezus Christus is, als “*door de Vader geheiligd*”, naar de wereld gezonden (Joh.10:36).

De Heilige Geest: aanvankelijk aan Christus gebonden (Mat.3:13), wordt de Heilige Geest, krachtens Christus’ opstanding, als Pinkstergeest aan de discipelen medegedeeld (Joh.20:22).

De ekklesia: Reeds de gemeente van Jeruzalem – en later ook de gemeente uit Joden - en heidenchristenen - wordt, met de bewoordingen van Ex.19:6, als “*een koninkrijk van priesters, een heilig volk*”, opgeroepen tot heiligheid: “*Wees heilig, want Ik ben heilig*” (1 Petr.1:16). Niet van nature, doch door Christus’ roeping dragen zij deze kwalificatie. Heiligheid is uitdrukkelijk geen inklevende eigenschap, geen persoonlijke prestatie, doch alleen een geschenk. Naast dit kennelijk cultische element, treedt onmiddellijk ook het diaconale aspect, namelijk de onderlinge liefdedienst, naar voren (Rom.12:1).

“De heiligen, ons voorgedaan, hebben hier niets verworven, maar zijn, aan ’t einde van hun baan, als vreemdelingen gestorven. Maar zij geloofden dat Gods hand, die hen tot daar geleid had, in ’t beter, hemels vaderland, een stad voor hen bereid had. Geprezen zij zijn naam! Hij deed hen veilig gaan! Komt, zingen wij tesaam met alle heilgen”!

(Muus Jacobse, Liedboek v.d. Kerken, Gez.103)

Naast de engelen (Openb.8:3), behoren ook diegenen die te midden van de grote beproeving “*zich hielden aan Gods geboden en aan de trouw van Je-*

zus” tot de hemelingen. Men spreekt over “de volharding” der heiligen (Openb.14:12).

Heiligheid en heiliging in de reformatische theologie

Volgens Luther spreekt de Schrift een duidelijke taal: het heil van de mens is louter afhankelijk van Gods initiatief, dank zij het verzoeningswerk van Christus. Alléén door de genade, door het geloof, door Christus wordt de mens behouden. Centraal staat voor hem het unieke middelaarschap van Christus, door wie wij onmiddellijke toegang verkrijgen tot de Vader.

De “goede werken” zijn als de rijpe vruchten van het geloof en als zodanig ook belangrijk, doch zonder enig recht op verdienste.

De theologie van Calvijn is dynamischer. Gods glorie en genade beoogt, door het scheppende handelen van de Heilige Geest, niet alleen een gelovige maar tevens een heilige gemeente. De Wet fungeert daarbij niet slechts als een “spiegel der zonde” maar als de leefregel van een God welgevallig leven.

Heiligenverering?

God voltooit het werk dat hij eenmaal is begonnen: de wereld en de geschiedenis vinden hun toekomst in hem. Ook personen worden als Gods partners voltooid en vernieuwd, door strijd en volharding, door dood en opstanding. Het N.T. tekent de voltooiing als een voltooide verbondsgemeenschap van God met hen die aan Christus gelijkvormig werden: als een bruiloftsmaal, een stad Gods, een feestvierende menigte.

Uit al het bovenstaande kan reeds blijken dat men, vanuit een schriftuurlijk geloof, grote moeite heeft met de opvatting van “individuele heiligen” en vooral met de heiligenverering.

Het attribuut “heilig” wordt in de Bijbel voortdurend in het meervoud gebruikt. Heiligheid staat in de Schriften ook niet in het moralistische kader van een heldhaftige deugdzaamheid (cfr. Aristoteles’ deugdenleer) of verdienstelijkheid en geldt er al evenmin als een privé-bezit waarvoor men wordt geprezen of geëerd.

Als “heilige” geldt in de R.K. theologie diegene die zelfs “overtollige” goede werken (opera supererogatoria) heeft verricht. Dankzij deze verdiensten kan een “heilige” voor de zwakkeren op aarde opkomen. Kan ooit uit de H. Schrift worden aangetoond dat aan Christus’ verzoeningswerk en bemiddeling ook maar iets kan of dient te worden toegevoegd?

Pater Damiaan heiligverklaard

Door de zaligverklaring, op 15 mei 1994, werd Damiaan de Veuster reeds in de schare der “dienaren Gods” opgenomen aan wie een publieke verering (cultus publicus) ten deel valt. Mét de engelen wordt aan de zaligen en heiligen in de R.K. Kerk een “gewone verering” (cultus duliae) bewezen, terwijl aan de goddelijke Triniteit en de sacra-

mentele Christus de “aanbidding” (cultus latrae) toekomt. Aan de Maagd Maria wordt de “hoogste verering” (cultus hyperduliae) voorbehouden. Object van de zalig- en heiligverklaring is de vraag of de “goddelijke deugden” van geloof, hoop en liefde, evenals de “kardinale deugden” van wijsheid, rechtvaardigheid, matigheid en sterkte op heldhaftige wijze werden beoefend. Bovendien worden wonderen vereist, die op voorspraak van de dienaar Gods tot stand zijn gekomen.

Wel eren, niet aanbidden

Reformatorische christenen loochenen het bestaan van heiligen niet. Zij kunnen deze voorgangers in het geloof ook eren als getuigen van Gods macht en genade, die werkzaam is in sterfelijke en zondige mensen. Aan de voorspraak en de hulp van de heiligen hebben zij echter, op schriftuurlijke gronden, geen behoefte. Heiligen hebben uit zichzelf geen heilsbetekenis, zij zijn nooit de geadresseerden van het gebed.

De liefdevolle overgave van pater Damiaan voor de ellendigsten der aarde, namelijk de melaatsen, verwijst naar de figuur van dé Heiland, die zijn leven gaf voor allen. Wie voor een mens sterft, openbaart wellicht méér van God-onder-mensen dan hij die voor een godsidee de dood trotseert. Voor vele tijdgenoten is het christelijk geloof ook alléén verstaanbaar wanneer dit in de praktijk wordt omgezet.

Ondanks het voorbehoud in verband met deze heiligverklaring, willen wij, samen met onze R.K. zusters en broeders, God danken voor het rijke geschenk dat hij de mensheid en de christelijke Kerk in het leven en werk van pater Damiaan heeft gegeven.

Ds. Ludo VAN MALCOT, ere-inspecteur PEGO

Protestantse heiligen?

Ergens in de jaren 1920 discussieerde de latere protestantse heilige en martelaar Dietrich Bonhoeffer met een jonge Franse predikant over de zin van het leven. Ik zou een heilige willen zijn, zei de Franse predikant. Bonhoeffer was het daar als goed protestant mee oneens. Ik wil een christen zijn, zei hij, en dat leer je het beste 'in der vollen Diesseitigkeit des Lebens...'.

Zo begint Exalto zijn boek *Gereformeerde heiligen*. Als goed protestant ga je ervan uit dat er geen heiligen zijn. We zijn allen heiligen en we staan met beide voeten op de grond, in de 'Diesseitigkeit': ja toch?

Ja, maar. En het is in dit 'maar' dat de verdienste van dit boek te zoeken is. Het behandelt de gereformeerde heiligen in de Gouden Eeuw in Holland, een onderzoek beperkt in ruimte zowel als in tijd en tegelijk breed in haar nieuwsgierigheid en antwoorden.

Het enige wat naar protestantse normen niet kan, is een heilige die tussen mens en God gaat staan als een bemiddelaar.

Om dan alvast met de antwoorden te beginnen: er zijn protestantse heiligen. Mensen die net iets heiliger waren dan anderen; voorbeelden en rolmodellen voor de gewone gelovige.

Want, 'woorden wekken, maar voorbeelden trekken'. John Exalto beschrijft heilige predikanten en geduchte heren uit de 17de eeuw, heren waar het volk naar opkeek. In preken werd er over hen verteld en in leven en dood waren ze omgeven met een wolk van heiligheid.

Het christendom is vanaf het begin een ethische religie: uiterlijkheid werd beschouwd als een afspiegeling van innerlijkheid; de daden van de mens vloeien voort uit de gezindheid van het hart. Dit grondmotief is verantwoordelijk voor de heiligenverering. De 'wolk van getuigen' loopt dus de hele christelijke geschiedenis door en vindt haar oorsprong bij de vroeg-christelijke martelaren. De opkomst van het protestantisme blijkt geen breuk te zijn geweest met de heilige. De vroegmoderne protestantse theologie heeft de heiligheid niet afgeschaft maar geherdefinieerd. Het enige wat naar

protestantse normen niet kan, is een heilige die tussen mens en God gaat staan als een bemiddelaar. Die 'voorspraakfunctie' heeft ze wél afgeschaft. De rest dus niet en dat blijkt toch nog behoorlijk wat te zijn. Protestanten weten bijzonder goed wat en wie 'heilig' is: God, de Bijbel, de kerk, de sacramenten, het geloof en dus ook de mens. Vermits de mens heilig is, kan hij ook een heilige zijn. Een 'living saint' als een voorbeeld voor zijn geloofsbroeders en zusters. Deze mensen leidden een deugdzzaam leven, stierven een goede dood - euthanasie heet dit - en waren een voorbeeld, niet van zichzelf, maar van Gods genade. Hun leven en dood waren de spiegel waarin de gelovige God kon zien. John Exalto schreef met dit boek een historische en tegelijk ook een culturele studie voor mensen met een brede interesse en misschien vooral voor protestanten die de heiligheid voor bekeken hadden gehouden.

Wil je weten of 'bidden alsof je een barende vrouw uitbeeldt' heilig of schijnheilig is en hoe en waarom Willem van Oranje een goede dood stierf, terwijl Filips II in de meest pijnlijke en luidruchtige omstandigheden heenging? Heb je interesse in hét juiste kapsel voor een heilige predikant en hoe de lach

helend en heiligend kan werken? Lees :

John Exalto, *Gereformeerde heiligen. De religieuze exemplartraditie in vroegmodern Nederland* (Vantilt, Nijmegen 2005)

ds. Edwin DELEN, woordvoerder VPKB.

Liedboek voor de Kerken

Gezang 299

Voor alle heiligen in de he

LvdK Gezang 299

2

Gij waart hun rots, hun burg en al hun macht;
Gij, Heer, hun loods en licht in storm en nacht;
Gij hebt uw pelgrims veilig thuis gebracht.
Halleluja, halleluja!

3

Maak al uw strijders in dit aards gevecht
moedig als hen wier pleit reeds werd beslecht
tot aan de tijd die Gij hebt toegezegd.
Halleluja, halleluja!

4

Hun is de prijs, de lauwerkrans, de kroon;
toch zijn wij één: zij zingend voor de troon,
wij in de wereld, wachtend op Gods Zoon.
Halleluja, halleluja!

5

Lang valt de tijd en zwaar is ons geding,
bang is de strijd en vol vertwijfeling,
dat ons de zege bijna nog ontging.
Halleluja, halleluja!

6

Ten einde raad ontzinkt ons haast de moed,
maar in de verte klinkt ons tegemoet
trompetgeschal dat Gij weerklinken doet!
Halleluja, halleluja!

7

Rood is de avond, als het zonlicht daalt;
ook in de dood hebt Gij hun lot bepaald,
God die de moede strijders binnenhaalt.
Halleluja, halleluja!

8

Maar een oneindig glorierijker dag
staat nog te wachten, als op uw gezag
heel 't heir der heiligen tot U naadren mag.
Halleluja, halleluja!

9

Daar is de Koning als een jonge held!
Hem komen allen tegemoet gesneld,
van vreugde stralend, scharen ongeteld.
Halleluja, halleluja!

10

Van alle einders, van de verste kust
zullen zij vinden vrede, feest en rust,
U lovend, Vader, Zoon, Heilige Geest!
Halleluja, halleluja!

Graag uw aandacht voor...

Cursus bemiddeling

Aan Franstalige kant vonden er reeds twee cursussen *Bemiddeling* plaats voor predikanten.

De synodale raad stelt aan de synodevergadering voor om op de begroting 2011 een bedrag in te schrijven zodat ook aan Nederlandstalige kant een dergelijke cursus kan georganiseerd worden.

Studiedag Missionair kerk-zijn

De werkgroep die deze dag organiseert, brengt verslag uit over de stand van zaken op bladzijde 17.

Samenstelling werkgroep Gebouwen

(november 2009 – december 2010)

De synodale raad heeft een werkgroep *Gebouwen* ingesteld, die moet instaan voor de opvolging van het dossier gebouwen Marsveldstraat/Brogniezstraat.

Deze werkgroep bestaat uit:

1. Simon DABLEMONT (verantwoordelijk voor alle technische zaken en beheerder)
2. Ernst VERCruysse (centrale penningmeester, verantwoordelijke financiën)
3. Yvon BROHEZ (contactpersoon met het personeel)
4. Dorus BOLAND (mede-eigenaar van het naastgelegen pand)
5. Eric JEHIN (lid)
6. Wim TEN KATE (lid)

Prijzen zalen Brogniezstraat

De synodale raad besloot om de zalen in de Brogniezstraat te verhuren tegen de volgende prijzen:

Niet-VPKB-diensten

GAW-zaal (Etagé 1)	70	€/dag
Raadzaal (Etagé 2)	35	€/dag
Andere	15	€/dag
Beamer	5	€/dag
Koffie/thee	0,50	€ per kop

VPKB-diensten betalen de helft van de huurprijs.

Voor vergaderingen bent u welkom op maandag en donderdag tot 22.00u., op dinsdag en woensdag tot 19.00u. en op vrijdag tot 18.00u. Voorafgaandelijk is reservatie noodzakelijk bij het secretariaat : synodevoorzitter@vpkb.be

Konferenz Europäischer Kirchen

België is lid van het Centraal Comité van de KEK, waarin de VPKB ook vertegenwoordigd is. De KEK heeft gevraagd om commissieleden voor te dragen.

De synodale raad heeft dr. G. Liagre ter verkiezing voorgedragen in de commissie Kerk en Maatschappij en mevr. Tetty Rooze-de Boer voor een nieuw mandaat in de *Churches' Committee for Migrants in Europe*.

Leergroep voor predikanten van de VPKB

‘Teder van ons staat wel eens op de barricaden, in ieder geval staan we bijna elke zondag op de preekstoel om het saamgestroomde volk te bemoedigen en op te roepen tot geloof in de God, die ons door de Bijbelse verhalen tegemoet treedt.

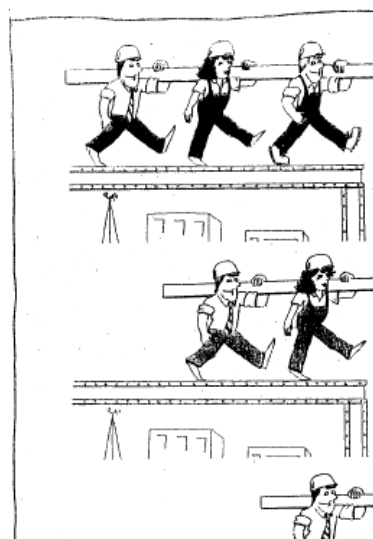
En soms voelen we ons nadien leeg, verlaten, onrustig, geven bijna zelf het geloof op... We kunnen ons waarschijnlijk voelen zoals Elia, de grote profeet, die alles deed om zijn volk te overtuigen, en toch – moegeworden – zich wilde overgeven aan troosteloosheid.’

In de Commissie Ambten komt regelmatig de situatie van onze predikanten aan de orde. Vaak blijkt het “er alleen voorstaan” een moeilijke opdracht, een te grote verantwoordelijkheid. Ook al zijn er collegiale overlegmomenten, er blijft vaak té veel liggen, waar menigeeen alleen een oplossing voor moet zoeken, of mee moet leren leven. Dat blijkt voor heel wat predikanten een stuk arbeidsvreugde weg te halen.

Daarom is er vanuit de Commissie Ambten een aanbod om met een aantal mensen een leergroep op te starten, waarin we als groep samen kijken naar ons werk, van elkaar leren en elkaar bemoedigen in een sfeer van vertrouwen. De predikanten Lianne de Oude en Ina Koeman, die beiden een opleiding voor supervisor hebben doorlopen, zijn gevraagd om deze leergroep te begeleiden.

Het voorstel is om tussen januari en juni 2010 drie maal een dag samen te komen. Het is de bedoeling om in de voormiddag samen te reflecteren en ervaringen uit te wisselen rond een casus, ingebracht door één van de deelnemers; tijdens de namiddag bespreken we samen een preek. We willen samenkomen in het *Huis van het Protestantisme* in Brussel.

Inschrijvingen worden ten laatste op 1 december 2009 verwacht. De eerste samenkomst is gepland op: 15 januari 2010 van 9.30 -15.00 u. Na de inschrijving krijgen de deelnemers aan de groep meer informatie.

Voor inlichtingen in verband met deze leergroep of om in te schrijven, kunnen predikanten terecht bij de twee genoemde leergroepbegeleiders:

Lianne DE OUDE, tel. 011/82.33.80
email: lianne.deoude@scarlet.be

Ina KOEMAN, tel. 03/236.74.76
email: inakoeman@hotmail.com

Langere gevangenisstraffen zijn contraproductief

“Langere gevangenisstraffen zijn contraproductief” stelde Dr. Mattias Geist in zijn slottoespraak. Dr Geist is protestants gevangenispredikant te Wenen en was organisator van de Internationale Conferentie aan de Evangelische Academie te Wenen van 21-24 september jl. met als thema “Das Menschenbild im Strafrecht-Brennpunkt christlicher Sozialethik”.

Ook in de Oostenrijkse samenleving, zoals in veel landen in Europa, gaat een roep uit naar langere bestraffing van criminelen. Ergens van de vooronderstelling uitgaande, dat langere gevangenisstraffen de criminaliteit in onze samenleving zullen verminderen. Wetenschappelijke studies laten echter zien, dat langere straffen geen enkele garantie zijn voor minder criminaliteit in de samenleving, wel integendeel. Een op herstel gerichte en zinvol ingevulde detentie biedt meer kans op een goede herintegratie van ex-gedetineerden. Beschouwen we de mens als een gedetermineerd “product” of als een mens met mogelijkheden tot herstel? Hoe dan ook, de meeste gedetineerden zullen vroeger of later in de samenleving terugkeren. Hoe zullen zij terugkeren? Verbitterd en zonder enige kans van slagen? En dus haast gedoemd tot nieuwe criminaliteit? Is het dat wat we willen? Waar is de samenleving het meeste bij gebaat?

Gevangenisbezoekers van diverse kerken uit 14 verschillende landen van de Europese Gemeen-

schap, magistraten, juristen, docenten strafrecht bogen zich tijdens deze conferentie over het thema welk “mensbeeld” er in het huidige Europese strafrecht wordt gebruikt en welke paradigma’s bepalend zijn voor de toekomst van het Europese strafrecht. Prof.Dr.Richard Soyer van de Universiteit van Graz wil in de jaren 2010-2014 komen tot een zekere harmonisering van het strafrecht op Europees niveau. Zelf had ik het voorrecht een lezing te kunnen geven over het

thema “Konflikte und Gerechtigkeit aus theologischer Perspektive”.

Ds.C.L.T. BULTINCK, gevangenisbezoeker.

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

‘Rond Calvin’ - een tentoonstelling van boeken

In de ‘Zaal der Hervormers’ van het Faculteitsgebouw (gelijkvloers) wordt van 9 t/m 23 november a.s. een tentoonstelling gehouden van boeken ‘rond Calvin’. Op vrijdag 6 november wordt de tentoonstelling om 16.00 uur geopend met een voordracht door Patrick Evrard, predikant in de VPKB gemeente Bruxelles-Botanique, met als titel ‘Entre les lignes, Jean Calvin lecteur de la tradition’.

De sluiting van de tentoonstelling is op dinsdag 24 november om 16.00 uur met een voordracht door prof. dr. Anne Marie Reijnen, hoogleraar aan de Faculteit, met als titel “Ter ere van God, tot de vreugde van de mens. Een uitnodiging om Calvin te (her)lezen!: enkele beschouwingen over de Institutie”.

Tussen opening en sluiting is de tentoonstelling alle dagen geopend (behalve zon- en feestdagen) van 13.30 tot 16.00 uur.

Nadere inlichtingen bij mw. Eliana Evrard-Grce, bibliothecaresse, tel. 02/735 67 46; e-mail: biblio@protestafac.ac.be

Foto's opening academisch jaar en diploma-uitreiking

Op 1 oktober vond de traditionele opening van het Academisch Jaar plaats met een korte liturgische viering, het uitspreken van een rede door prof. dr. Félix Mutombo Mukendi en natuurlijk werden ook de in het afgelopen studiejaar behaalde diploma's uitgereikt. Van de plechtigheid werden foto's gemaakt, die u kunt bekijken via de website van de Faculteit. Ga daarvoor naar: www.protestafac.ac.be > Welkom > Foto's.

Interdisciplinaire studiedagen: Calvin!

De interdisciplinaire studiedagen van de Faculteit worden dit jaar gehouden op maandag 30 november en dinsdag 1 december a.s. Deze dagen staan ook open voor mensen van buiten de Faculteit, oud-studenten, predikanten en theologisch geïnteresseerden. Dit jaar is het thema ‘Calvin’. Zie voor opgave en programma de website van de Faculteit.

Cursus ambtsdragers

Voor ambtsdragers en andere geïnteresseerden in het Antwerpse is er in de maanden oktober en november een cursus van drie avonden gegeven. Gewerkt werd rond de betekenis van de ambten en het bezoekwerk in en om de gemeente. Vanuit de Faculteit werd aan deze avonden inhoudelijk meegewerkt door prof. Jaap de Lange.

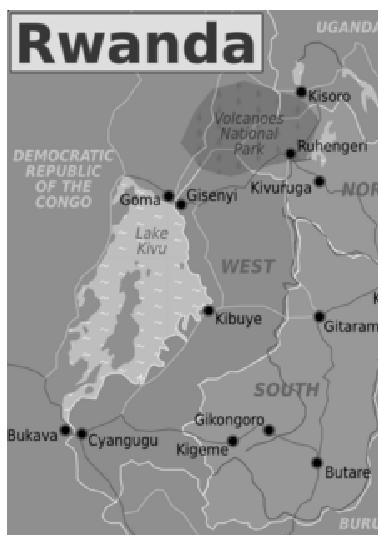

Informatie

- op de website <http://protestafac.ac.be>;
- bij de decaan, prof. Peter Tomson (02/527.03.08 of +31/878.767.957, pjtomson@evonet.be);
- bij de secretaresse, mw. Anne Joué (02/735.67.46, info@protestafac.ac.be).

Jumelage (partnerschap) Itabire/ABL

Reeds vanaf 1990 werden door de toenmalige Zendingscommissie van de VPKB pogingen ondernomen om een jumelage tussen het district ABL en de regio Itabire in Rwanda op gang te brengen. Deze pogingen werden jammer genoeg onderbroken door de gruwelijke genocide in Rwanda en de daaropvolgende oorlog.

Eén van de eerste slachtoffers van deze moordpartij was de toenmalige voorzitter van de regio Itabire. Na deze catastrofe ging alle aandacht naar de getraumatiseerde mensen die dringend moesten geholpen worden. De internationale hulpverlening spitste zich hier op toe en ook de hulp uit onze eigen VPKB was daarop gericht. Later werd overgeschakeld naar de wederopbouw zowel van de huizen, de economie, het onderwijs en de kerk. Tot in 2006 een oud document van een te onder tekenen jumelage terug gevonden werd in Kugituntu door de voorzitter van de regio Itabire, pasteur Vincent Musabyimana.

Prompt werd het doorgestuurd naar de voorzitter van het district ABL, ds. Snauwaert, die de coördinatie Kerk en Wereld om raad vroeg. Zo begon de gedachte over een vernieuwde jumelage tussen beide regio's te groeien.

In 2007 en 2008 voerde de voorzitter van de EPR, dr. Elisée Musemakweli gesprekken met het bestuur van het district ABL. Op de districtsvergadering van februari 2008 heeft een inhoudelijke

discussie plaatsgevonden over de verschillende aspecten van een mogelijke jumelage ABL-Itabire. Einde 2008 tenslotte, besloot de districtsvergadering tot een jumelage over te gaan. Daartoe werd een werkgroep opgericht, die in nauwe samenwerking met de commissie Kerk en Wereld, een voorstel aan ABL zou doen over de wijze waarop deze jumelage van onze kant vorm kan worden gegeven.

De werkgroep vergaderde een eerste keer op 29 januari 2009 en daarmee werd de definitieve start tot de jumelage gegeven.

De werkgroep stelde een inhoudsnota voor aan alle gemeenten van het district en op de districtsvergadering van juni 2009 werd de jumelage definitief goedgekeurd.

In dat document werd het volgende gesteld: een 'jumelage' is een middel om over de grenzen heen God te dienen. Het gebed heeft een grote verbindende kracht. Daarom is het ook goed dat de jumelage door gebeden wordt gedragen en wordt voorgesteld om op elke eerste zondag van de maand voor elkaar te bidden.

Het zou goed zijn om deze gebeden zo concreet mogelijk te maken, zodat we wederzijds informatie kunnen doorgeven.

Meer thematische onderwerpen kunnen aan de orde worden gesteld zoals bijvoorbeeld droogte, ziekte, werkloosheid of kerkelijke thema's.

Een 'jumelage' is een middel om over de grenzen heen God te dienen

Men zou eens per jaar een “zondag van de jumelage” kunnen organiseren. Men kan daarbij denken aan eenzelfde Bijbeltekst of thema, een gemeenschappelijke orde van dienst, of dezelfde liederen in ieders taal, enzovoort. De collecten zouden ook voor een gezamenlijk doel kunnen worden bestemd.

Kortom, de “zondag van de jumelage” kan een hoogtepunt worden als deze op dezelfde zondag zou worden gevierd. En waarom zouden we dat niet voor het eerst op de eerste Adventzondag doen?

De meeste gemeenten bij ons vinden dit een goede gelegenheid.

Er bestaat geen enkele jumelage zonder delen. En daarbij denken we niet uitsluitend aan financiën. Wat van het allerhoogst belang is voor het slagen van een partnerschap, is het delen van informatie. Het gaat er vooral om elkaar te informeren over het leven in de kerkelijke gemeenten of district en regio. Dat kan natuurlijk gebeuren via het officiële orgaan van de landelijke kerken, maar ook in de plaatselijke kerkbladen.

Meer nog, het zou schitterend zijn dat iedere ABL-gemeente zich zelf zou voorstellen. Dat kan individueel of bijvoorbeeld twee aan twee. Kwestie is daar goede afspraken over te maken.

De werkgroepen ABL en Itabire hebben plannen gesmeed : het is aan de respectievelijke gemeenten om die concreet te maken.

Theo STEVENS,
lid van de ABL-jumelage-commissie.

Achtergrondinformatie over de regio Itabire

Deze regio is gelegen in het westen van Rwanda. Het is een erg arme streek, verscholen in de bergen en de bossen en is niet erg vruchtbaar, de mensen leven er geïsoleerd.

De regio bestaat uit 5 kerkelijke gemeenten en 2 evangelisatieposten en telt ongeveer 7000 kerkleden, waarvan 65% jongeren. Er zijn 9 lagere scholen met bijna 4.000 leerlingen. Er is slechts één gezondheidscentrum in de hele regio.

De zondagmorgen-apartheid

Vlaanderen zendt zijn zonen uit. Niet alleen Jozef de Veuster naar Molokai, maar ook Eddy Van der Borght naar Amsterdam en Zuid-Afrika. De voormalige predikant van Boechout hield op 7 oktober zijn inaugurele rede als professor (Desmond Tutu leerstoel aan de VU te Amsterdam, zie Kerkmozaïek januari 2009). In zijn oratie stelde hij pertinente vragen bij het feit dat bijna alle kerken raciale apartheid indertijd hebben veroordeeld als zonde en ketterij, terwijl bijna niemand er echt veel problemen mee lijkt te hebben dat op zondagmorgen de ene kerk zich opdeelt in tamelijk kleine groepjes kerkgangers, die ieder 'apart' van elkaar hun geloof vieren.

'Sunday Morning – the most segregated hour'

was de titel van de oratie. De titel is ontleend aan Barack Obama die - toen hem rekenschap gevraagd werd van enkele radicale uitspraken van zijn predikant (Rev. Jeremy Wright Jr.) - verwees naar het feit dat toch iedereen weet dat 'het meest gescheiden uur in Amerika zich voordoet op de zondagmorgen'. Obama doelde hiermee op het feit dat in de VS op zondagmorgen juist niet de eenheid van de christenen zichtbaar wordt, maar de maatschappelijke verdeeldheid: ieder gaat naar z'n eigen kerkje, viert z'n eigen liturgie, hoort z'n eigen waarheid... en leeft dus verder langs andere christenen heen.

Eigenlijk is het vreemd, aldus Van der Borght, dat veel mensen in de kerk (ook in de top) zich daar eigenlijk nauwelijks druk over maken. Het is in elk geval geen voorbeeld van integratie en werken aan wederzijds begrip, zaken die de kerken hoog in het vaandel voeren. De praktijk op zondagmorgen suggereert minstens dat hier voor de kerken toch nog wel wat werk aan de winkel is: de godsdienst lijkt de 'apartheid' in de samenleving te versterken door haar te institutionaliseren: ieder z'n eigen kerkgenootschap niet alleen volgens verschillen in leer (confessioneel; daar waren we al aan gewend), maar ook volgens etnische, nationale en raciale verschillen.

Hoe is het dan in het land waar

de apartheid is afgeschaft, Zuid-Afrika? Ook daar geldt, alle vrome woorden en verzoeningscommissies ten spijt, dat de zondagmorgen nog steeds het tijdstip is waarop de breuklijnen pijnlijk aan het licht komen. En die breuklijn loopt niet alleen tussen blank, zwart, en kleurling. Neen, de zondagmorgen-apartheid gaat veel verder, en ook veel verder dan Zuid-Afrika: Veel Afrikaanse kerken zijn gestructureerd volgens de stammen waarbij men behoort.

Niet dat Europa nu z'n handen in onschuld kan wassen: integendeel. Bij ons zijn het misschien geen stammen, maar wel nationale staten die bepalend zijn voor de werking van de meeste kerken. En de vraag is: is nationale 'apartheid' eigenlijk wel wezenlijk iets anders dan een raciale of tribale (stammen)'apartheid'? Alle Protestantse Kerken, of ze nu Luthers of Calvinistisch van inspiratie zijn, zijn nationaal georganiseerd (als ze dat niveau al halen, maar dit terzijde!) en het valt veel gelovigen moeilijk hun eigen sub-cultuur te overstijgen. Er is in elk geval opvallend weinig grensverkeer. Dat een kerk die zo is georganiseerd zich gemakkelijk voor nationalistische of etnische retoriek laat misbruiken, hoeft geen betoog. Van der Borght toonde de blindheid aan op dit punt door enkele

documenten uit de schoot van de Wereldraad te bespreken die vlak voor de Tweede Wereldoorlog werden opgesteld.

Het zoeken naar de eenheid van de kerk werd beperkt tot de oplossing van confessionele verschillen, terwijl de net genoemde verschillen werden genegeerd.

En wie een beetje vertrouwd is met de kerken in Centraal- en Oost-Europa weet hoezeer die kerken niet alleen confessioneel, maar ook nationaal gestempeld zijn. Zo zien bijna alle Oosters-orthodoxe kerken zich als behoeders van de nationale identiteit van hun land. In Rusland lijken orthodoxie en nationale macht weer twee handen op één buik. In landen waar de bevolking gemengd etnisch is samengesteld (in Roemenië bijv.) treden kerken vaak niet op om de kloven te overbruggen, maar om de etnische verschillen te legitimeren. Zo verdedigen de Rooms-Katholieke Kerk en de Gereformeerde Kerk de Hongaarse minderheid en voorziet daarmee het etnische toebehoren van een religieuze aura.

Een laatste voorbeeld dicht bij huis. Overal in Europa ontstaan nieuwe migrantengemeenten. De overgrote meerderheid van de presbyteriaanse gelovigen vindt geen aansluiting met een autochtone kerk uit de gereformeerde traditie, maar begint een eigen kerk. In steden als Antwerpen kan men de taal nog als probleem invoeren (en Pinksteren dan?), maar als je in Brussel, Wallonië of Frankrijk gaat kijken, blijkt dat niet de echte reden te zijn (idem voor Engelstalige Afrikaanse kerken in Engeland). Ook hier wordt opnieuw bevestigd dat zondagmorgen het meest gesegregeerde moment van de week is. School en werk verenigt blijkbaar nog meer dan het horen bij de kerk.

Nog iets: binnen de islam zien we iets vergelijkbaars. Een Marokkaanse moslim bezoekt een Marokkaanse moskee en een Turkse moslim een Turkse. En het water tussen beide lijkt soms erg diep. Omdat zowel het christendom als de islam een monotheïstische godsdienst is en principieel belijdt dat de gemeenschap van de gelovigen 'één' is (*Umma* in de Islam), valt het fenomeen des te

meer op. Zelfs het geloof in één God kan de opdeling van geloofsgemeenschappen volgens raciale, etnische, tribale of nationale scheidslijnen blijkbaar niet verhinderen. Dit is eigenlijk wel een pijnlijke vaststelling. Religies – niet het minst het christendom – pretenderen bij te dragen aan de integratie en verzoening in plurale samenlevingen, maar het is de vraag of die claim langzamerhand niet ongeloofwaardig begint te worden. De zondagmorgen-apartheid suggereert immers het tegendeel. Religies versterken de scheiding en blijkbaar heeft de theologie (als zelfbeinning) er problemen mee om nationale, etnische, raciale en gelijkaardige sociale identiteiten op hun mérites te beoordelen en een plek te geven in de leer van de kerk.

De oecumenische beweging is in de 20ste eeuw bijna altijd met een grote boog om het probleem heen gegaan door ronkende verklaringen af te geven over de geestelijke eenheid en tegelijk etnische en nationale zaken te classeren als 'niet theologisch relevante factoren' (ze

zijn niet van belang voor de identiteit van de christen: "In Christus is noch..."). Het zoeken naar de eenheid van de kerk werd beperkt tot de oplossing van confessionele verschillen, terwijl de net genoemde verschillen werden genegeerd. Wat Van der Borgh zijn toehoorders voorhield, is dat het hoog tijd wordt dat we de oogkleppen afdoen en beginnen te beseffen dat die factoren van afkomst, volk, ras er gewoon wel toe doen, het zijn *markers* van de identiteit. En je bent je er ook theologisch beter van bewust dat ze wezenlijk zijn voor de manier waarop een mens zichzelf beleeft (of je het nu wilt of niet, of je het nu weet of niet), anders zijn de kerkelijke woorden 'lucht en leegte' en kerkelijke eenheidsprojecten 'najagen van wind'.

dr. Dick WURSTEN,
inspecteur protestants-evangelische godsdienst.

Wereldgebedsdag

5 maart 2010

Overal ter wereld komen op de eerste vrijdag van maart christenen samen voor de Wereldgebedsdag. In 2010 dus op 5 maart. De liturgie voor Wereldgebedsdag in 2010 werd opgesteld door vrouwen van Kameroen.

Het Belgisch Comité van de Wereldgebedsdag (WGD) organiseert op 16 november een zogenaamde Kaderdag in het kerkgebouw aan de Bisschoffsheimlaan 40 te 1000 Brussel.

Op deze kaderdag zouden wij graag van elke gemeente / kerk in België een afgevaardigde vrouw (of vrouwen) willen begroeten. De bedoeling is om op deze dag informatie te geven over de wereldgebedsdag en hoe de viering van volgend jaar op de eerste vrijdag van maart zou kunnen gehouden worden.

Wij beginnen om 10.00u met een bezinningsmoment. Daarna volgt een presentatie over Kameroen en voorstelling van de projecten die in dit land ondersteund kunnen worden met de opbrengst van de inzamelingen op 5 maart 2010. Normaal wordt er één project door het Comité geselecteerd. Indien u weet heeft van een project dat onze hulp zou kunnen gebruiken, graag een seintje en wat informatie vóór 31 oktober 2009. Hulp-

verlening aan vrouwen, moeders en kinderen, ziekenhuizen, weeshuizen, enz. komen in aanmerking. De vertaling van de liturgie in onze landstalen is hopelijk dan al klaar en kan op die dag ook besteld worden voor de plaatselijke gemeenten.

Veronica Kuchenbecker van Hattem

*Voorzitter Belgisch Comité van de Wereldgebedsdag
Tabakvest 59*

2000 Antwerpen

03 233 62 50

Geboorte

In het gezin van ds. Arjan KNOP-DE WULF is een vierde kindje geboren. Hun dochtertje heet Dietha, Lize, Sarah en is het zusje van Marthe, Meindert en Jesse.

We wensen hun gezin heel veel geluk en Gods zegen.

Adres : Soldatenstraat 5 - 8880 Ledegem

In de voetsporen van Paulus

5 - 16 april 2010

Vanuit de protestantse kerk te Kortrijk gaat een groep op reis in de Paasvakantie naar het prachtige Griekenland.

De reis wordt georganiseerd door een christelijke reisorganisatie (Drie Tour) die al meer dan 25 jaar reizen verzorgt voor verschillende kerkelijke groepen. De reisleiding is in handen van een vaste reis-leider, ds. Arjan Knop en een aantal zeer ervaren plaatselijke reisleiders.

12-daagse compleet verzorgde reis naar het Oude Griekenland

Meegaan met een christelijke (protestantse) reisgroep betekent in dit geval het volgende :

- veel aandacht voor de christelijke achtergronden van het land (sporen van Paulus in Efeze, Philipi, Thessaloniki, Korinthe en Athene;
- bezoek aan beroemde kloosters;
- historische informatie met aandacht voor ontstaan eerste christengemeenten);
- elke dag een gezamenlijke dagafsluiting;
- op zondag een viering en de rest van de dag vrij;
- een open christelijke houding gericht op een warm welkom voor iedereen die wil deelnemen, ongeacht de kerk waartoe hij/zij behoort.

Prijs:

tussen 1.450 en 1.550 Euro per persoon (afhankelijk aantal deelnemers (inclusief vlucht, belastingen, hotel**, eten, excursies, fooien).

Praktische informatie:

via de website van de protestantse kerk : www.pcgoud.be of u neemt gewoon even contact op met ds. Knop : arjan.knop@belgacom.net of tel. 0495/93.48.46

Een dag om vrij te houden, een dag om vrij te maken !

20 maart 2010

In opdracht van de synodale raad, nodigt de werkgroep u uit om deel te nemen aan een nationale **IDEEËN-DAG** met het oog op een **meer missionaire kerk**.

Samen willen we

- *ontdekken* hoe een aantal VPKB-gemeenten deze basisopdracht van de christelijke kerk in de jongste tijd uitgewerkt heeft,
- *reflecteren* op de manier waarop we bestaande of nieuwe modellen zouden kunnen uitwerken,
- *bouwen* aan plannen voor verdere plaatselijke of solidaire acties voor het bereiken van de wereld rondom ons.

Deze "synodale studiedag" richt zich tot

- Ö de leden van de synodevergadering 2009,
- Ö alle VPKB-predikanten en -ambtsdaggers,
- Ö actieve verantwoordelijken van de gemeenten, in het bijzonder kerkenraadsleden,
- Ö predikanten en verantwoordelijken van onze partnerkerken.

Plaats: Protestantse Kerk Brussel
Nieuwe Graanmarkt 8, 1000 Brussel.
Datum: zaterdag 20 maart 2010
van 09.00 tot 17.00 uur.

Meer informatie over inschrijving, voorbereiding en programma volgen in verdere berichtgeving. Voor **meer informatie** kunt u momenteel al terecht bij

Gertjan Bikker : g.bikker@hetnet.nl

Gerrit Buunk : gj.buunk@skynet.be of

Jean-Claude Thienpont : jcl.thienpont@epub.be

De Bijbel digitaal

Voor wie geïnteresseerd is in de Bijbel is er op internet onder tusschen een groot aantal mooie, informatieve sites te vinden. We geven er een paar door, die u zeker bij

uw 'favorieten' kunt plaatsen.

- Om te beginnen, www.allesoverdebijbel.nl biedt voor elke dag een lezing volgens het leesrooster van het Bijbelgenootschap met veel mogelijkheden voor het zoeken van achtergrondinformatie daarbij.
- Via www.biblia.net kunt u bijbelgedeelten opvragen (en voor bijbelstudie met elkaar vergelijken) uit verschillende vertalingen, zoals de Nieuwe Bijbelvertaling, de Statenvertaling, de NBG-vertaling van 1951, de Willibrordvertaling, de Groot Nieuwsbijbel.
- Via www.BijbelsDigitaal.nl kunt u juist weer heel oude vertalingen raadplegen. Denk o.a. aan: de Delftse Bijbel (1477), de Leuvense Bijbel (1548), de Deux-Aesbijbel (1562).
- Op de site www.voederbak.nl kunt u voor iedere zondag vertaalaantekeningen vinden voor tenminste één tekst van het Oecumenisch Leesrooster, dat in veel kerken gevolgd wordt in de zondagse vieringen.
- Terwijl de site www.bijbelencultuur.nl prachtige informatie en illustraties biedt over hoe bijbelgedeelten en bijbelse personen in de cultuur zijn opgenomen.
- Vorgelezen bijbelgedeelten kunnen zelfs gedownload worden voor wie ze op haar of zijn ipod wil beluisteren.
- Ga daarvoor naar: www.voorleesbijbel.nl of direct naar www.downloadbijbel.nl

Prof. dr. J.J. DE LANGE

Gent-Centrum

donderdag 19 november om 19u30

Wie was Johannes Calvijn?

door dr. Dick Würsten

In het kader van het Calvijnjaar is dr. Dick Würsten te gast te Gent. Hij zal spreken over de figuur van Johannes Calvijn, zijn achtergronden en drijfveren.

Plaats : Protestants Cultureel Centrum
Keizer Karelstraat 187
9000 Gent.

Prijs : Inkom 2 €

Protestantse kerk Horebeke zoekt nieuwe pastor en leraar

Wij zijn een actieve, enigszins vergrijzende gemeente in de Vlaamse Ardennen, ongeveer 25 km ten zuiden van Gent, die open staat voor oecumene en vragen uit de samenleving.

Wij vragen:

- een academische opleiding theologie met toelating tot evangeliebediening;
- een inspirerende en pastorale uitleg van de bijbel in eredienst en leerhuis;
- een open ingesteldheid ten aanzien van de diversiteit in geloofsbeleving;
- persoonlijke en betrouwbare omgang met jong en oud;
- vanuit het gemeentelven een oecumenisch en maatschappelijk engagement;
- enige historische belangstelling;
- gevoel voor humor en relativeringsvermogen.

Wij bieden:

- ondanks de kleinschaligheid van de gemeente een sterk ontwikkeld en daadkrachtig oecumenisch en sociaal draagvlak;
- een gerestaureerde pastorie met modern comfort in een prachtige, landelijke omgeving;
- een salaris volgens de Belgische regelgeving;
- een passende onkostenvergoeding.

Verzoeken om informatie en sollicitaties **vóór 20 november 2009** aan:

De heer Wilfred De Jonge, scriba

Korsele 34, B-9667 Horebeke

Email: widejo@skynet.be

U kunt voor wat meer informatie ook een bezoekje brengen aan onze website: www.geuzenhoek.be.

Protestantse Radio- & TV- uitzendingen

**Programma-informatie
november 2009**

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag om 20.04u.

Productie Frank MARIVOET

11 november Mens voor de mensen zijn :
Geweldloze communicatie

Televisie:

*VRT op TV "één" en "canvas" op zondag
productie Antoinette PANHUIS*

8 november 2009 : op "Eén" om 9.30u. en op Can-
vas om 24u.

"Kerken tegen de Muur"

Alles had de politie verwacht, alleen geen kaarsen
en gebeden.

TV-Erediensten:

VRT op "één" om 10.00u.

productie Lena Demeester

15 november TV-eredienst vanuit Horebeke
"Afsluiting van het Calvijnjaar"
Voorganger : ds. F.J. Daane

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/
0002, 3000 Leuven

Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Bea Smetryns-Baetens

Ernst Veen

Dick Wursten

Redactieadres:

Brognezstraat 44 - 1070 Brussel

tel.: +32-(0)2-511 44 71

fax.: +32-(0)2-511 28 90

E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Website :

<http://www.vpkb.be>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 euro
- Groepsabonnement: 12,50 euro
(vanaf minimum
5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van
de Verenigde Protestantse Kerk in België,
Brognezstraat 44 - 1070 Brussel.
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om
bepaalde artikelen niet te publiceren, indien
nodig in te korten en/of redactioneel te be-
werken. Zij is niet verantwoordelijk voor de
inhoud van de artikelen en slechts ten dele
voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot
de VPKB, die artikelen uit het maandblad
Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen
over te nemen of te bewerken, dienen dit
schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 4 november 2009.